

Sygnatura akt II C 941/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca Sędzia SR A. B.

Protokolant stażysta P. O.

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2016 roku w Łodzi

sprawy w powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej w K.

przeciwko Instytutowi Centrum (...) w Ł.

na skutek sprzeciwu od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 21 października 2015 roku wydanego w sprawie II Nc 1444/15

o zapłatę kwoty 842,76 zł oraz kosztów procesu

1. oddała powództwo;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.247,82 zł (trzy tysiące dwieście czterdzieści siedem złotych i 82/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt II C 941/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 czerwca 2015 roku, skierowanym do Sądu Rejonowego w Ł. (...), powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa w K., reprezentowana przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym obejmującego zobowiązanie pozwanego Instytutu Centrum (...) w Ł. do zapłaty na rzecz powódki kwoty 23.429,01 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty, a także zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Na kwotę dochodzonego roszczenia składały się: kwota 21.746,88 zł z tytułu należności głównej, kwota 839,37 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za zwłokę oraz łączna kwota 842,76 zł z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania wierzytelności. W uzasadnieniu pozwu podniesiono, iż powódka dochodzi roszczeń wynikających z zawartej pomiędzy pozwanym a powódką umowy numer (...) z dnia 3 grudnia 2013 roku zawartej w trybie zamówień publicznych, na podstawie której powód dostarczał pozwanej implanty wraz z akcesoriami do systemów zastawkowych do leczenia wodogłowa. Należności wynikające z tej umowy zostały objęte wystawionymi przez powódkę fakturami VAT. Wobec nieuregulowania w terminie należności, powódka skierowała do pozwanego wezwanie do zapłaty z dnia 21 maja 2015 roku, które jednak nie poskutkowało spełnieniem świadczenia przez pozwanego.

(pozew w postępowaniu upominawczym k.2-5, pełnomocnictwo k. 6)

Postanowieniem z dnia 17 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Ł. (...)stwierdził swą niewłaściwość miejscową i rzeczową, a sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Ł. (...)Wydziałowi Cywilnemu.

(postanowienie – k. 58-60)

W dniu 21 października 2015 roku referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Ł. (...), w II Wydziale Cywilnym w sprawie o sygnaturze akt II Nc 1444/15 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym uwzględnił w całości żądanie pozwu.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym - k.91)

W dniu 9 listopada 2015 roku pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego złożył skutecznie sprzeciw od nakazu zapłaty, w którym zaskarżył przedmiotowy nakaz w części, to jest w zakresie kwoty 842,76 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 czerwca 2015 roku oraz w zakresie kosztów postępowania. Wniósł o oddalenie powództwa w zakresie kwoty 842,76 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 czerwca 2015 roku z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania wierzytelności oraz – na podstawie art. 102 k.p.c. - o nieobciążanie strony pozwanej kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

Pozwany za nieuzasadnione uznał żądanie powoda o zwrot łącznej kwoty 842,76 zł tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania wierzytelności. Zgodnie bowiem z art. 10 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, w przypadku, gdy koszty odzyskiwania należności poniesione z tytułu opóźnień w zapłacie w transakcji handlowej przekroczą tę kwotę, wierzycielowi przysługuje zwrot tych kosztów, w tym kosztów postępowania sądowego, pomniejszonych o tę kwotę.

Pozwany wskazał, że jego opóźnienie w uregulowaniu należności wynika ze złej sytuacji ogólnej służby zdrowia, która przełożyła się na powstanie tragicznej sytuacji finansowej pozwanego Instytutu Centrum (...) w Ł. i spowodowała, że pozwany utracił płynność finansową. Jednocześnie pozwany wskazał, iż obecnie podejmuje działania restrukturyzacyjne mające na celu poprawę sytuacji finansowej placówki. Pozwany nie jest w stanie na bieżąco finansować prowadzonej działalności. W zakresie wniosku o nieobciążanie kosztami postępowania pozwany podniósł, iż od wielu lat znajduje się w stanie niemożności uzyskania środków, zarówno na pokrycie bieżącej działalności, jak i na pokrycie kosztów sądowych, a stan ten ma charakter trwały i pogłębiający się. Pozwany pełni ważną rolę w regionie ze względu na świadczenie usług zdrowotnych, oraz udzielanie świadczeń ratujących życie i zdrowie. Pozwany ciągle ponosi straty, a kwoty zadłużenia powiększają się z każdym dniem.

(sprzeciw od nakazu zapłaty k. 95-98, pełnomocnictwo k. 99)

W odpowiedzi na sprzeciw pozwanego, powódka podtrzymała wnioski i twierdzenia zawarte w pozwie, wniosła o oddalenie wniosku pozwanego opartego o art. 102 k.p.c. Strona powodowa wskazała, że stanowisko strony pozwanej jest bezzasadne oraz że nie zachodzą okoliczności na tyle szczególne, aby przemawiały za nie obciążaniem pozwanego kosztami postępowania. Ponadto powódka wskazała, że obie strony są profesjonalnymi uczestnikami obrotu gospodarczego, tym bardziej odmówienie powódce zwrotu kosztów procesu naruszałoby jej interes.

(odpowiedź na sprzeciw k. 118-119)

Nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydany przez referendarza sądowego w dniu 21 października 2015 roku w sprawie II Nc 1444/15 uprawomocnił się do kwoty 22.586,25 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty. (bezsporne)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Instytut Centrum (...) w Ł., w wyniku rozstrzygnięcia postępowania przetargowego, zawarł jako zamawiający w dniu 3 grudnia 2013 roku z A. W. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą A. C. Aparatura (...)Badawcza w K. umowę o dostawę implantów wraz z akcesoriami do systemów zastawkowych do leczenia wodogłowie. Na jej podstawie u pozwanego utworzony został depozyt w/w implantów. W przypadku pobrania materiałów znajdujących się w depozycie pozwany miał sporządzać protokoły zużycia. Po doręczeniu tego protokołu powodowi wystawiane były faktury VAT obejmujące asortyment wykorzystany na podstawie protokołu zużycia.

(umowa – k. 15-16, bezsporne)

Na podstawie sporządzonych i dostarczonych powodowi protokołów zużycia powód wystawił pozwanemu następujące faktury VAT:

- a) (...) z dnia 24 września 2014 roku na kwotę 240,84 zł z terminem płatności wskazanym na dzień 24 listopada 2014 roku,
- b) (...) z dnia 26 września 2014 roku na kwotę 255,96 zł z terminem płatności wskazanym na dzień 26 listopada 2014 roku,
- c) (...) z dnia 10 października 2014 roku na kwotę 290,52 zł z terminem płatności wskazanym na dzień 12 grudnia 2014 roku,
- d) (...) z dnia 15 października 2014 roku na kwotę 496,80 zł z terminem płatności wskazanym na dzień 15 grudnia 2014 roku,
- e) (...) z dnia 16 października 2014 roku na kwotę 4.428,00 zł z terminem płatności wskazanym na dzień 16 grudnia 2014 roku,
- f) (...) z dnia 20 października 2014 roku na kwotę 4.428,00 zł z terminem płatności wskazanym na dzień 20 grudnia 2014 roku,
- g) (...) z dnia 27 października 2014 roku na kwotę 63,72 zł z terminem płatności wskazanym na dzień 27 grudnia 2014 roku,
- h) (...) z dnia 27 października 2014 roku na kwotę 581,04 zł z terminem płatności wskazanym na dzień 27 grudnia 2014 roku,
- i) (...) z dnia 29 października 2014 roku na kwotę 4.428,00 zł z terminem płatności wskazanym na dzień 29 grudnia 2014 roku,
- j) (...) z dnia 5 listopada 2014 roku na kwotę 1.609,20 zł z terminem płatności wskazanym na dzień 5 stycznia 2015 roku,
- k) (...) z dnia 19 listopada 2014 roku na kwotę 4.428,00 zł z terminem płatności wskazanym na dzień 19 stycznia 2015 roku,
- l) (...) z dnia 27 listopada 2014 roku na kwotę 496,80 zł z terminem płatności wskazanym na dzień 27 stycznia 2015 roku.

(protokoły zużycia – k. 21-33, faktury VAT – k. 34-45, bezsporne)

W dniu 1 kwietnia 2015 roku A. W. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...), na mocy umowy zawartej w formie aktu notarialnego do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej wniósł aport zorganizowanej części prowadzonego przez siebie przedsiębiorstwa w postaci działu medycznego. W skład aportu weszły także wierzytelności przeciwko pozwanemu.

(akt notarialny – k. 18-20)

Instytut Centrum (...) w Ł. nie uregulował należności objętych w/w fakturami w terminie, w związku z czym (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa w K. pismem z dnia 21 maja 2015 roku wezwała Instytut do zapłaty kwoty 21.746,88 zł tytułem należności wynikających z powyżej opisanych szczegółowo faktur VAT. Pozwanemu wyznaczono jednocześnie termin zapłaty na dzień 29 maja 2015 roku. Wezwanie do zapłaty zostało

nadane w placówce publicznego operatora pocztowego w dniu 21 maja 2015 roku. Wezwanie do zapłaty pozwany odebrał w dniu 26 maja 2015 roku.

(okoliczności bezsporne, także wezwanie do zapłaty - k. 46, potwierdzenie odbioru – k. 49)

Pozwany Instytut znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, jest zadłużony na łączną kwotę przekraczającą 284 miliony złotych. Największym wierzycielem Instytutu jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, pozostałą część stanowią firmy finansujące zadłużenie oraz kontrahenci. Narastające zadłużenie pozwanego zmusiło go do podjęcia działań restrukturyzacyjnych mających na celu między innymi zawarcie porozumień z wierzycielami. Jednocześnie podjęte zostały również działania zmierzające do restrukturyzacji samego podmiotu.

Zgodnie z bilansem sporządzonym na dzień 31 grudnia 2014 roku, pozwany Instytut wykazał stratę w wysokości 8.810.067,60 zł. Jego przychody netto ze sprzedaży w 2014 roku wyniosły 207.838.364,20 zł, pozostałe przychody operacyjne – 17.273.721,68 zł, a przychody finansowe 384.700,28 zł. Koszty działalności operacyjnej pozwanego wyniosły 215.308.678,62 zł (w tym: amortyzacja, zużycie materiałów i energii, usługi, podatki i opłaty, wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia oraz pozostałe koszty rodzajowe).

(bilans – k. 104, rachunek zysków i strat k. – k.105, rachunek przepływów pieniężnych – k. 107)

W dniu 6 listopada 2015 roku pozwany Instytut zawarł z Ministrem Skarbu Państwa pożyczkę na kwotę 100.000.000 zł. Pożyczka udzielona została przede wszystkim na spłatę wymagalnych zobowiązań pozwanego, ale również na rozwój i inwestycje. Pożyczka jest oprocentowana w skali roku na około 2 % i będzie podlegała zwrotowi po upływie kilku lat od jej udzielenia. W związku z jej udzieleniem, pozwany jest zobowiązany do składania do Ministerstwa Skarbu Państwa sprawozdań z jej wykorzystania, w tym ze sposobu regulowania swoich wymagalnych zobowiązań.

(bezsportne)

Powyższy, w zasadzie niesporny stan faktyczny, został ustalony w oparciu o zgodne twierdzenia stron, a także powołane dokumenty.

Autentyczność powyższych dokumentów, wysokość dochodzonych przez powódkę roszczeń, wysokość i sposób naliczania odsetek, w ogóle nie były kwestionowane przez stronę pozwaną. Pozwany wysuwał jedynie wnioski zmierzające do nieobciążania go obowiązkiem zwrotu kosztów procesu. Wnioski te uzasadniane były sytuacją finansową pozwanego. Okoliczności te nie były kwestionowane przez powódkę, która wskazywała, że nie mają one jednak charakteru na tyle szczególnego by uzasadniać ich uwzględnienie.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo w zakresie żądania zapłaty kwoty 842,76 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty, na którą składały się kwoty 167,26 zł, 167,26 zł, 167,26 zł, 170,49 zł oraz 170,49 zł – podlegało oddaleniu.

Powyżej wskazane kwoty stanowiły równowartość 40 euro, tytułem rekompensaty za koszty odzyskania wiarygodności. Ustawa z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2013 r. poz. 403) wprowadziła do polskiego porządku prawnego nowy instrument, którego celem jest zwrot wierzycielowi kosztów, które poniósł w związku z dochodzeniem należnej mu od dłużnika kwoty. W art. 10 przywołanej ustawy przewidziano, bowiem, iż od dnia nabycia przez wierzyciela uprawnień do naliczania odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie należności wynikającej z umowy przysługiwać mu będzie, bez konieczności wezwania, kwota tak zwanej stałej rekompensaty w wysokości, wyrażonej w złotych, równowartości kwoty 40 euro, obliczonej według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne. W przypadku, gdy koszty odzyskania należności, czyli wydatki, które poniósł wierzyciel dochodząc należnej mu kwoty, przekroczą kwotę stałej rekompensaty, wierzyciel uzyskuje możliwość dochodzenia na drodze sądowej zwrotu wszelkich wydatków, jakie poniósł w związku z próbą odzyskania należności, w tym kosztów postępowania sądowego (art. 10 ust. 2 cytowanej ustawy). Powyższe uprawnia do

stwierdzenia, że w wypadku dochodzenia przez wierzyciela zapłaty rekompensaty w wysokości przekraczającej kwotę 40 euro, nie może on już żądać dodatkowo zapłaty stałej rekompensaty, na co wskazuje nie tylko wykładnia językowa, lecz również interpretacja systemowa. We współczesnej cywilistyce nie budzi bowiem wątpliwości stanowisko, iż podczas kompensacji uszczerbku majątkowego niedopuszczalne jest przyznanie odszkodowania przynoszącego wartość samej szkody, gdyż doprowadziłoby to do bezpodstawnego wzbogacenia wierzyciela. Wymaga wskazania, iż roszczenie z art. 10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych stanowi w istocie zryczałtowane odszkodowanie należne wierzycielowi z tytułu konieczności podjęcia czynności zmierzających do uzyskania płatności od dłużnika, a więc gdy koszty poniesione przez wierzyciela przewyższają kwotę stałej rekompensaty – nie jest możliwe żądanie zapłaty dodatkowo, obok rzeczywiście poniesionych kosztów, kwoty 40 euro, ponieważ byłoby to niezasadne świadczenie ponad uszczerbek wierzyciela. W świetle powyższego, należy stwierdzić, iż w przedmiotowej sprawie dochodzenie przez powódkę zwrotu kosztów postępowania przewyższających równowartość stałej rekompensaty wyłącza uprawnienie do żądania równowartości 40 euro, a zatem w tym zakresie powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

Roszczenia dochodzone pozwem opiewały na łączną kwotę 23.429,01 zł. Zostały one uwzględnione przez referendarza sądowego wydającego nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w zakresie kwoty 22.586,25 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 czerwca 2015 roku (w zakresie, w jakim przedmiotowy nakaz zapłaty uprawomocnił się), natomiast co do kwoty 842,76 zł (rekompensata za koszty odzyskania wierzytelności) Sąd powództwo oddalił. Roszczenie powódki zostało zatem uwzględnione w przeważającej większości – 96 %. Jako, iż powódka uległa tylko co do nieznacznej części swojego żądania, Sąd rozliczył koszty procesu na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., nakładając na stronę pozwaną obowiązek zwrotu wszystkich kosztów poniesionych przez powódkę zgodnie ze złożonym przez stronę powodową wykazem kosztów, tj. w wysokości 3.247,82 zł. Na koszty te złożyły się: 283 zł - 1/4 opłaty stosunkowej obliczonej od niezaskarżonej części nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym ($22.586,25 * 5\% = 1.130 : 4 = 283$ zł), 43 zł – opłata stosunkowa obliczona od zaskarżonej części nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym ($842,76 * 5\% = 43$ zł), wynagrodzenie pełnomocnika powódki będącego radcą prawnym w kwocie 2.400 zł (ustalone na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu), opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz koszty dojazdu pełnomocnika powódki do Sądu Rejonowego dla Ł. (...)z Ł. na rozprawę w dniu 11 stycznia 2016 roku w kwocie 504,82 zł ustalona w oparciu o Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 roku w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz.U. z 2002r., nr 27, poz. 271 z późn. zm.)

Rozstrzygając wniosek strony pozwanej o nie obciążanie jej kosztami procesu, Sąd zważył, iż w art. 102 k.p.c. ustawodawca odwołuje się do pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”. Takie sformułowanie wprawdzie nie jest klauzulą generalną, jednak opiera się na zwrocie niedookreślonym, który może odsyłać również do argumentów natury aksjologicznej. Regulacja ta znajdzie zastosowanie w wyjątkowych sytuacjach, gdy z uwagi na okoliczności konkretnej sprawy, zastosowanie reguł ogólnych k.p.c. dotyczących zwrotu kosztu procesu byłoby nieuzasadnione. Podkreślić należy, że zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być bowiem oceniane w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej stron. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (tak m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 stycznia 1974 roku, II CZ 223/73, Lex nr 7379).

W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie nie zachodziła podstawa do nieobciążania pozwanego kosztami procesu na podstawie art.102 k.p.c. Powódka dochodząc na drodze sądowej swych praw wygrała proces w przeważającej części, ponosząc przy tym wskazane powyżej koszty procesu zgodnie z załączonym wykazem kosztów. Pozwany jest podmiotem uczestniczącym w obrocie gospodarczym i winien liczyć się z tym, że brak terminowej realizacji ciężących na nim zobowiązań skutkować będzie występowaniem przez wierzycieli na drogę postępowania sądowego. Instytut

nie wykazał, aby w niniejszej sprawie zachodził szczególnie uzasadniony wypadek przemawiający za nieobciążeniem strony przegrywającej proces jego kosztami.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.